

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

25 февруари 1988 година *

„Възстановяване на недължимо платени суми – доказателство, че таксите върху цената на стоките не са били прехвърлени върху други лица”

По съединени дела 331/85, 376/85 и 378/85

с предмет преюдициални запитвания, отправени до Съда, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, от Cour de cassation на Френската република, по споровете, висящи пред този съд между

Les Fils de Jules Bianco SA, със седалище в Ugine (Франция) и **J. Girard Fils SA**, със седалище в Lyon, Франция,

и

Directeur général des douanes et droits indirects (Генерален директор за митниците и непоките данъци), с местопребиваване в Париж (Франция)

относно определянето на принципите на правото на Общността, които регулират възстановяването на национални такси, събрани в нарушение на правото на Общността,

СЪДЪТ,

в състав: г-н G. Bosco, председател на състав, изпълняващ длъжността председател, г-н T. Koopmans, г-н U. Everling, г-н K. Bahlmann, г-н Y. Galmot, г-н C. Kakouris, г-н R. Joliet, г-н T. F. O'Higgins и г-н F. Schockweiler, съдии,

генерален адвокат: Sir Gordon Slynn,

съдебен секретар: г-жа D. Louterman, администратор,

като взе предвид становищата, представени:

- за акционерно дружество Les fils de Jules Bianco и акционерно дружество J. Girard Fils, ищци по главното производство, от адв. J. Imbach, avocat от адвокатурата на Strasbourg, в хода на писмената фаза на производството, и от адв. C. Imbach, avocat от адвокатурата на Strasbourg, в хода на писмената и устната фаза на производството,

- за италианското правителство, от г-н Luigi Ferrari Bravo, началник на началник на дипломатическата служба, в качеството на представител, подпомаган от г-н S. Laporta, Avvocato dello Stato, в писмената фаза на производството, и от г-н F. Favara, Avvocato dello Stato, в хода на устната фаза на производството,

- за правителството на Обединеното кралство, от г-н R. N. Ricks, от Treasury Solicitor's

* Език на производството: френски.

Department, в качеството на представител, в писмената фаза на производството, и от г-н F. Jacobs, в качеството на представител, в хода на устната фаза на производството,

- за френското правителство, от г-н G. Guillaume и г-жа S.-C. de Margerie, в качеството на представители, в хода на писмената фаза на производството,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н G. Marengo, правен съветник, в качеството на представител, в хода на писмената и устната фаза на производството,

предвид доклада за съдебното заседание и вследствие устната фаза на производството . от 25 юни 1987 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание на 29 септември 1987 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С три решения от 9 октомври 1985 г., постъпили в Съда на 8, 27 и 28 ноември 1985 г., Cour de cassation на Френската република е поставил, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, преюдициален въпрос относно тълкуването на различни разпоредби на Договора за ЕИО, което да му позволи да реши, дали разпоредба на националното законодателство относно възстановяването на недължимо платени суми е съвместима с Договора.

2. Този въпрос е бил повдигнат в хода на производството между, от една страна, дружествата Les fils de Jules Bianco и J. Girard Fils (наричани по-нататък „Bianco и Girard”) и, от друга страна, Directeur général des douanes et droits indirects относно възстановяването на парафискални такси, въведени с две постановления на Френската република (Постановления № 78-903 от 30 август 1978 г., Официален вестник на Френската република от 1 септември 1978 г., стр. 3167, и № 78-1043 от 2 ноември 1978 г., Официален вестник на Френската република от 3 ноември 1978 г., стр. 3735) върху потреблението на висококачествено гориво, петрол и на течено гориво за битови нужди.

3. Bianco и Girard, чиито търговски дейности обхващат купуване, внос и разпространение на петролни продукти, са платили различни суми чрез въпросните такси на френските данъчни органи. Като са преценили, че събраните такси са били незаконни, по-специално, по правото на Общността, те са завели три отделни дела за възстановяване на платените такси.

4. В случая с Bianco - Tribunaux d'instance (Окръжни съдилища) на Villeurbanne и Annecy, и в случая на Girard - Tribunal d'instance на Annecy, са обявили трите иска на Bianco и Girard за недопустими на основание на това, че не е представено доказателство, че въпросните такси не са били прехвърлени на купувачите на техните стоки, което се изисква от член 13, параграф V от Финансовия закон за 1981 г. от 31 декември 1980 г., (Официален вестник на Френската република от 31 декември 1980 г., стр. 3099). При обжалването от страна на дружествата-ищци трите първоинстанционни решения са били потвърдени от Cours d'appel (Апелативни съдилища) на Lyon и Chambéry.

5. Член 13, параграф V от посочения по-горе закон предвижда, че:

„Когато лице недължимо е платило непреки такси, регулирани с Общия данъчен кодекс или национални мита и такси, събирани в съответствие с процедурите, предвидени в Митническия кодекс, той може, освен в случаите на съществена грешка, да получи възстановяване на сумите, ако той може да докаже, че таксите не са били прехвърлени на купувача.

Настоящата разпоредба се прилага към искове, подадени в съответствие с член 1931 от Общия данъчен кодекс и член 352 от Митническия кодекс, подадени преди датата на влизане в сила на този закон”.

6. След като двете дружества са подали касационна жалба по всичките три дела, *Cour de cassation* е спрял производството и е отнесъл следния преюдициален въпрос, който е идентичен в трите решения:

„Следва ли Договора за създаване на Европейска икономическа общност да бъде тълкуван в смисъл, че Френската република не може за извърши възстановяването на такси, събирани в нарушение на правото на Общността, да поставя условие за представяне на доказателство, че тези такси не са били прехвърлени на купувачите на стоките, които са били обложени с таксите, и поставя тежестта за представяне на такова отрицателно доказателство изцяло върху физическите или юридическите лица, които искат възстановяване на сумите? Зависи ли отговора от това, дали Законът от 30 декември 1980 г. е с обратна сила, от естеството на въпросната такса и от това, дали пазарът е свободен, регулиран или монополен, било то изцяло или частично?”

7. Прави се позоваване на доклада за съдебното заседание за по-пълното излагане на фактите, на правните предпоставки по главното производство, на хода на производството и на становищата, представени пред Съда, които по-нататък ще бъдат споменавани или коментирани само доколкото това е необходимо за мотивите на Съда.

По първата част на въпроса

8. Националният съд пита, дали Договорът за създаване на Европейска икономическа общност следва да бъде тълкуван в смисъл, че Френската република не може, относно възстановяването на такси, събирани в нарушение на правото на Общността, да поставя условие за представяне на доказателство, че тези такси не са били прехвърлени на купувачите на стоките, които са били обложени с таксите, и поставя тежестта за представяне на такова отрицателно доказателство изцяло върху физическите или юридическите лица, които искат възстановяване на сумите.

9. *Bianco* и *Girard* твърдят, че като поставя допустимостта на иск за възстановяване на суми в зависимост от доказване на отрицателен факт, а именно – че таксата не е била прехвърлена на купувача, член 13, параграф V от посочения по-горе закон създава условие, което е практически невъзможно да бъде изпълнено за дружества като тях.

10. Френското правителство счита, че на практика член 13, параграф V от посочения по-горе закон изисква доказване на положителен факт, а именно – че таксата действително е била понесена от бизнеса на продавачите на рафинираните петролни

продукти, така че разпоредбата не прави упражняването на правата, предоставени от правото на Общността, практически невъзможно или изключително трудно.

11. Аргументация на френското правителство не може да бъде приета. Разпоредбата, съдържаща се във въпросното френско законодателство налага на търговците тежестта на отрицателно доказателство, доколкото за властите е достатъчно да твърдят, че търговците да прехвърлили таксите, за да се наложи тези търговци да доказват, че те не са прехвърлили недължимо платената парафискална такса на други лица. Фактът, че въпросната разпоредба е формулирана позитивно, няма отношение към лицето, върху което е поставена тежестта на доказване.

12. По този въпрос следва да се има предвид, че както Съдът е постановил в своето Решение от 9 ноември 1983 г. (по дело *San Giorgio*, 199/82, *Recueil*, стр. 3595), всяко изискване на доказателство, което води до практическа невъзможност за или изключителни затруднения за осигуряване на възстановяването на такси, събрани в нарушение на правото на Общността, е несъвместимо с правото на Общността, като такъв, по-специално, е случаят с презумпции или доказателствени правила, насочени към натоварване на данъкоплатеца с тежестта за установяване, че недължимо платените такси не са били прехвърлени на други лица.

13. Следователно отговорът на първата част на въпроса следва да бъде, че държава-членка няма право да приема разпоредби, които поставят за възстановяването на такси, събрани в нарушение на правото на Общността, условие за представяне на доказателство, че тези такси не са били прехвърлени върху купувачите на стоките, които са били обложени с таксите, и да поставят тежестта за представяне на такива отрицателни факти изцяло на физическите или юридическите лица, които искат възстановяване на сумите.

По втората част на въпроса

14. Националният съд след това пита, дали отговорът зависи от това, дали Законът от 13 декември 1980 г. е с обратна сила, от естеството на въпросната такса, или от това, дали пазарът е свободен, регулиран или монополен, било то изцяло, или отчасти.

15. Следва да бъде подчертано преди всичко, че действието с обратна сила на разпоредба, несъвместима с правото на Общността, като тази, разглеждана по главното производство, задълбочава несъвместимостта, особено защото такова правило става приложимо към отминали ситуации, по отношение на които търговците не биха могли да предвидят, че такова доказателство би било изисквано от тях.

16. По отношение на въпроса, дали естеството на таксата се отразява на отговора, повдигнат от националния съд, френското правителство счита, че по отношение на непреките данъци, презумпцията, че те са били прехвърлени е още повече оправдана, поради това, че те по дефиниция се понасят от потребителите, понеже всеки разумно управляван бизнес нормално ще ги включи в цената на продаваната стока.

17. В това отношение следва да бъде подчертано, че макар и непреките данъци да имат за цел в националното право да бъдат прехвърлени на крайния потребител, а в търговията нормално се прехвърлят изцяло или отчасти, не може да бъде направено общо предположение, че данъкът действително е прехвърлен във всеки отделен случай.

Действителното прехвърляне на такива данъци, било то изцяло, или отчасти, зависи от различни фактори във всяка търговска сделка, които я различават от другите сделки в други отношения. Следователно въпросът, дали непряк данък е бил или не е бил прехвърлен във всеки отделен случай, е фактически въпрос, който следва да бъде установен от националния съд, който може свободно да оценява доказателствата. Независимо от това, в случая с непреките данъци не може да се направи заключение, че е налице презумпция, че те са били прехвърлени, и че данъкоплатецът следва да доказва обратното. Това по никакъв начин не накърнява решението на специфичния проблем, който се появява, когато данъкоплатецът е бил задължен да прехвърли таксата по силата на самото съответно законодателство.

18. По отношение на въпроса дали естеството на пазара – свободен, регулиран или монополен, било то изцяло или отчасти – се отразява на отговора, който следва да бъде даден на въпроса, повдигнат от националния съд, Обединеното кралство счита, че несъвместимостта, установена по делото *San Giorgio*, посочено по-горе, се прилага само при пазарна икономика, основана на свободата на конкуренцията; при регулирана ценова икономика обаче търговците не разполагат със свободата да решат, дали да прехвърлят таксата върху купувачите, и за тях не би представлявало затруднение да представят доказателството, изисквано от съответната, посочена по-горе разпоредба.

19. В отговор на тази гледна точка следва да бъде посочено преди всичко, че по дело *San Giorgio*, 199/82 г., посочено по-горе, Съдът се е произнесъл по въпроси, които могат да бъдат поставени по отношение на свободна пазарна икономика, без при това да изключва прилагането на провъзгласения принцип към другите видове пазари.

20. Също така следва да бъде отбелязано, че е напълно възможно, в зависимост от характера на пазара, таксата да е била прехвърлена. Независимо от това, множеството фактори, които определят търговската стратегия варират в различните случаи, така че е невъзможно да се определи, как всеки един от тях се отразява на прехвърлянето на таксата.

21. Следователно трябва да се направи заключение, че отговорът не зависи от това, дали националната разпоредба е с обратна сила, от естеството на въпросната такса или от това, дали пазарът е свободен, регулиран или монополен, било то изцяло или отчасти.

По съдебните разноски

22. Разноските, направени от правителството на Френската република, от Обединеното кралство, от Италианската република и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени от Cour de cassation на Френската република, с три решения от 9 октомври 1985 г., реши:

1) Договорът за създаване на Европейска икономическа общност следва да бъде тълкуван в смисъл, че държава-членка няма право да приема разпоредби, които поставят за възстановяването на такси, събрани в нарушение на правото на Общността, условие за представяне на доказателство, че тези такси не са били прехвърлени върху купувачите на стоките, които са били обложени с таксите, и да поставят тежестта за представяне на такива отрицателни факти изцяло на физическите или юридическите лица, които искат възстановяване на сумите.

2) Отговорът не зависи от това, дали националната разпоредба е с обратна сила, от естеството на въпросната такса или от това, дали пазарът е свободен, регулиран или монополен, било то изцяло или отчасти.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 25 февруари 1988 година.